

jaar zaad geven, terwijl, wanneer ze wordt uitgezaaid met een zomergewas, ze reeds hetzelfde jaar zaad zal dragen. Bij de *bolderik* doet zich hetzelfde verschijnsel voor. Sommige onkruiden zijn regelmatige begeleiders van bepaalde gewassen. Dit komt doordat hunne zaden tegelijk rijpen met die van het cultuurgewas en van dezelfde grootte zijn. De rijpe onkruidzaden zijn daardoor niet geheel te verwijderen uit de zaden van het cultuurgewas en worden er mee uitgezaaid. Dit is het geval bij *zwartkoren* in tarwe, *bolderik* in rogge, *kleefkruid* in gerst, *smalbladige weegbree* in roode klaver, *zachte ooievaarsbek* in witte klaver, *melde* in mangelwortelen.

De voornaamste *zaadonkruiden*, die bij voorkeur *tusschen het koren* voorkomen zijn:

Apera spica venti — Muggebeen.
Bromus secalinus — Gewone Dravik.
Bromus arvensis — Akker Dravik.
Lolium temulentum — Dolik.
Avena fatua — Wilde Haver.
Alopecurus agrestis — Duist.
Papaver rhoeas — Gemeene Klaproos.
Papaver argemone — Ruige Klaproos.
Fumaria officinalis — Gewone Duivenkervel.
Capsella bursa pastoris — Herderstaschje.
Sinapis arvensis — Krodde.
Raphanus raphanistrum — Wilde Radijs.
Thlaspi arvense — Gemeene Boerenkers.
Vicia villosa — Zachtharige Wikke.
Spargula arvensis — Gewone Spurrie.
Agrostemma githago — Bolderik.
Stellaria media — Gewone Sterremuur.
Anagallis arvensis — Guichelheil.
Anchusa officinalis — Ossetong.
Viola tricolor — Driekleurig Viooltje.
Lycopsis arvensis — Kromhals.
Lithospermum arvense — Ruwzadig Parelkruid.
Myosotis intermedia — Middelste Vergeet-mij-niet.
Melampyrum arvense — Zwartkoren.
Veronica hederifolia — Klimopbl. Eereprijs.
Lamium amplexicaule — Stengelomv. Doovenetel.
Lamium purpureum — Purperen Doovenetel.
Galeopsis tetrahit — Gewone Hennepnetel.
Galeopsis versicolor — Dinettel.
Galeopsis ladanum — Smalbladige Hennepnetel.

Galium aparine — Kleefkruid.
Valerianella olitoria — Gemeene Veldsla.
Anthemis arvensis — Akker Kamille.
Matricaria chamomilla — Echte Kamille.
Senecio vulgaris — Gemeen Kruiskruid.
Centauria cyanus — Korenbloem.
Sonchus asper — Ruige Melkdistel.
Sonchus oleraceus — Moes Melkdistel.
Ranunculus arvensis — Akker Boterbloem.
Scandix pecten veneris — Naaldenkervel.

De voornaamste *zaadonkruiden* voorkomende *tusschen klaver* zijn:

Setaria glauca — Gele Naaldeer.
Setaria verticillata — Krans Naaldeer.
Cuscuta trifolii — Warkruid.
Echium vulgare — Slagenkruid.
Daucus carota — Peen.
Geranium soorten.
Chrysanthemum segetum — Gele Ganzebloem.

De voornaamste *zaadonkruiden in vlas*:

Lolium linicola — Vlas Raaigras.
Cuscuta epilinum — Vlas Warkruid.
Camelina dentata — Getande Huttentut.
Polygonum lapathifolium — Bleek Duizendknoop.

Het aantal *overblijvende onkruiden* is gering. De voornaamste zijn:

Equisetum arvense — Akkerpaardestaart.
Triticum repens — Kweekgras.
Rumex acetosella — Schaapszuring.
Plantago lanceolata — Smalbl. Weegbree.
Convolvulus arvensis — Akker Winde.
Lathyrus tuberosus — Aardaker.
Rubus caesius — Dauw Braambes.
Cirsium arvense — Akker Vederdistel.
Sonchus arvensis — Akker Melkdistel.
Tussilago farfara — Hoefblad.
Euphorbia cyparissias — Cyprus Wolfsmelk.
Mentha arvensis — Akker Munt.
Phragmites communis — Riet.
Brunella vulgaris — Brunel.
Orobancha minor — Kleine Bremraap.

Groningen.

HEIDEMA.

Overzicht der voornaamste waarnemingen op ornithologisch gebied van 1 Mei 1901—30 April 1902. (Vervolg van blz. 150.)

Emberiza pusilla Pall. — Dwerggors. In de tweede helft van October werd een exemplaar bij Utrecht gevangen en is door mij aan 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie afgestaan. (Heijligers).

25 April werd een ♂ gevangen te De Leek (Gr.). (Duijzend).

Motacilla melanope Pall. — Groote gele kwikstaart. Ter aanvulling van mijn bericht in het vorig jaarverslag diene de mededeeling van den Heer Nieuwenhuisen te Arnhem, dat hem op 17 December 1900 een ♂ werd gebracht dat in 't Arnhemsche broek door een vogelvanger was bemachtigd (S.).

Sylvia atricapilla (L.). — Zwartkop. Midden in den winter, den 15^{en} Januari, werd een ♀ gevangen op het terrein van den Haagschen Dierentuin, alwaar het nog eenigen tijd in gevangenschap heeft geleefd (de Graaf).

Saxicola stapanina Temm. — Blonde Tapuit. Den 18^{en} Juni meldde mij de Heer E. Blaauw dat hij een ♂ had gezien bij het station Mook (L.), en later onder dagteekening van 11 Juli, schreef ZED. mij: „Ik kan u thans definitief mededeelen dat de blonde tapuit lang zoo zeldzaam niet is als men wel denkt: in den omtrek van Heumen en Mook treft men eenige paren aan, en dat zij ook hier broeden is mij bewezen, doordat ik jongen zag, die door de ouden werden gevoederd.”

Ik vermeld deze berichten van den Heer Blaauw omdat

ik daarin aanleiding vind de aandacht van onze vogelkenners op dezen tapuit te vestigen. Het geldt hier toch eene zuidelijke soort die in de landen om de Middellandsche zee tehuis behoort en aldaar meestal op rotsachtige plaatsen leeft.

Ofschoon eenigszins verouderd, wil ik Temminck's opgaven omtrent de verbreiding van dezen vogel hier aanhalen. Hij zegt (Manuel I. 241): „Le traquet stapanin habite les parties méridionales de l'Europe, sur les montagnes rocailleuses; très-abondant sur les rochers qui bordent la Méditerranée.” En Sharpe (Br. B. I. 296) schrijft: „Inhabits rocky localities on the hills of southern Europe.”

Hier rijst dus de vraag: wat zou aan een aantal (de Heer Blaauw spreekt van „eenige paren”) van deze zuidelijke, rotsenbewonende tapuiten aanleiding kunnen geven op een zóóveel hooger breedtegraad en op een zóó van hun gewoon rotsachtig habitat afwijkend terrein zich niet alleen gedurende langen tijd op te houden, maar daar zelfs te broeden?

Ik heb de mij ten dienste staande, vrij uitgebreide literatuur zorgvuldig doorgezien om te ontdekken in hoeverre de blonde tapuit in Noordwestelijk Europa is aangetroffen, en het resultaat mijner onderzoekingen is al zeer mager geweest. Schlegel (Vog. v. Ned. bldz. 169) schrijft wel dat de soort „schijnt” te broeden in onze duinen, vermits er in den zomer voorwerpen werden geschoten zoowel in de buurt van Haarlem als bij Wassenaar, maar die voorwerpen

zijn nergens te vinden en in het Leidsch Museum is geen enkel inlandsch exemplaar aanwezig. Zelfs in de collectie Crommelin zoekt men te vergeefs naar de onderwerpelijke species die, voor zoover mij bekend, ook in geen enkele andere verzameling is vertegenwoordigd. Er bestaat dus niet één bekend bewijsstuk voor de stelling dat *S. stapazina* vroeger in Nederland zou zijn aangetroffen.

Bij Sharpe vind ik (t.a.p.) dat ééns een ♂ is geschoten bij Bury in Lancashire in het begin van Mei 1875, welke vogel o.a. door Howard Saunders is onderzocht. Of deze datum juist is, blijft de vraag. Eerst in de „Ibis” van 1879 wordt p. 118 geschreven: „New british bird! *Saxicola stapazina* in Lancashire. (zonder nadere plaatsaanduiding) The occurrence of this bird was first stated in an article in „Science Gossip” of October 1st 1878.”

Dit is alles.

Ga ik thans de jaarverslagen van wijlen Mr. Albarda na, die de eenige bron zijn waaruit voor ons land ter zake geput kan worden, dan vind ik dat op 29 April 1896 een ♂ zou „gezien” zijn op de heide te Oud-Loosdrecht (Utr.) en verder de zeer onbepaalde mededeeling dat *S. stapazina* in dat jaar hier en daar in de duinen is aangetroffen.

In het ornithologisch verslag over 1896-97 komt een meer bepaald bericht voor, luidende: „19 April zag ik op de Hilversumsche heide, bij het Loosdrechtsche bosch, op dezelfde plaats als in 1896, deze soort, en wel een ♂ en een ♀. De eerste was terstond te herkennen aan de lichte kleur van den kop en rug en vooral aan de zwarte keelvlak. Ik moet aannemen dat de vogel die hem vergezelde, zijn vrouwtje was, maar dit liet mij niet zoo nabij komen dat ik het goed konde opnemen.” (Nieuwenhuisen).

De Heer Albarda voegde daaraan het volgende toe: „Het is misschien niet van belang ontbloeit te vermelden dat deze soort, die de kusten van de Middellandsche Zee bewoont, zich in de laatste jaren ook in Duitschland heeft vertoond op plaatsen waar zij vroeger nooit werd waargenomen. Dr. C. Floericke schoot, 26 April 1895, zelfs een oud ♂ te Rossitten in de Karische Nehrung in Oost-Pruisen.”

Ten slotte staat in het verslag over 1897-98 te lezen: „Iemand die de vogels zeer goed kent, verzekert dat hij, omstreeks het midden van April, een paar van deze soort op de heide, in de buurt van Waterberg bij Arnhem heeft waargenomen.” (Nieuwenhuisen).

Wanneer men al deze berichten en de mededeelingen door den Heer Blaauw verstrekt, te samen voegt, dan schijnt het niet onmogelijk dat een van onzen gewonen tapuit afwijkende vorm meer dan eens ons land heeft bezocht. Echter is nimmer een voorwerp bemachtigd, het is gebleven bij „zien” en geen enkel „Belegstück (zooals de Duitschers het noemen) is voorhanden. Wanneer men nu nagaat dat er nog een tweede soort tapuit bestaat met zwarte keelvlak en die overigens veel op *S. stapazina* gelijkt (*S. deserti* Temm.), dan is de mogelijkheid van eene vergissing niet geheel uitgesloten. Dit in aanmerking nemende, kom ik tot de slotsom dat het voorkomen van eene soort als *S. stapazina*, wier verschijning hier te lande, voornamelijk als broedvogel, zoo opvallend zou zijn, niet als vaststaand mag worden aangenomen door zien alleen, maar eerst afdoende kan blijken wanneer men een of meer exemplaren in handen heeft. Indachtig aan het engelsch spreekwoord luidende: „What is hit is history, what is missed is mystery,” geloof ik dat zoolang geen stuk is buitgemaakt, *S. stapazina* niet onder de Nederlandsche vogels opgenomen mag worden.

Om in deze de lang gewenschte zekerheid te krijgen, noodig ik allen die daartoe in de gelegenheid mochten zijn, uit hun best te doen en of liefst meerdere voorwerpen te bemachtigen en mij ten onderzoek toe te zenden.

Met *S. stapazina* Temm. wordt niet bedoeld de *Motacilla stapazina* van Linnaeus S. N. 1766 p. 331, waarop waarschijnlijk ziet *S. aurita* Temm. (Man. d'orn. I. 1820 p. 241). Dit is de species waarvan 26 October 1851 en 12 Mei 1860 telkens één ♂ op Helgoland werd buitgemaakt.

S. stapazina Temm. (Man. p. 239) is synoniem met *S. (Muscicapa) melanoleuca* Güld. (Nov. Comm. Petrop. XIX. 1775 p. 468 Pl. XV) en is de vogel die bedoeld wordt door Schlegel (Vog. v. Ned. p. 168. Pl. 89 en 90). Dresser onderscheidt hierin nog *S. melanoleuca* Güld. Pl. 26 en 25 (♀) en *S. rufa* (Briss.) Pl. 24 en 25 = *S. stapazina* Temm., die hij echter als „imperfectly segregated subspecies” beschouwt. Ook Sharpe Br. B. I. 296 onderscheidt een westelijken (*S. stapazina*) en een oostelijken vorm (*S. melanoleuca*). Dr. O. Finsch en anderen, o. a. Dubois Syn. Av. p. 389 en 390 deelen deze meening niet, erkennen slechts één enkele

soort en houden *S. melanoleuca* Güld. voor identiek met *S. stapazina* Temm. *)

Een korte beschrijving van de genoemde vogels, naar exemplaren in mijn bezit, moge hier volgen.

S. aurita Temm. = *S. amphileuca* Hempr. en Ehr. ♂. Tunis 31 Mei. Teugels, wangen en oorstreek zwart, vleugels en uiteinden der staartvederen bruinzwart; middelste paar staartpennen geheel bruinzwart met een witte basis. Boven-deelen fraai isabelkleurig, op den achterrug en de schouders in wit overgaand. (Twee andere mijner mannelijke exemplaren uit Palestina, insgelijks van Mei, zijn op de boven-deelen zilverachtig wit met een zeer flauwe geelachtige tint op den achterhals en den bovenrug. De donkere deelen zijn bij deze twee veel dieper zwart). Keel en verdere onder-deelen wit met zwakke isabeltint op borst en zijden van den romp. Onderzijde van de vleugels, snavel en pooten diep zwart.

♀ van dezelfde localiteit en denzelfden datum, mist de zwarte vlek ter weerszijden van den kop. Vleugels en staart als bij het ♂, maar met breeder isabelkleurige vederranden. Boven-deelen en zijden van den kop bijna kaneelkleurig, stuit wit, onderzijde witgeelachtig met lichtkaneelkleurige borst.

S. stapazina Temm. = *S. melanoleuca* (Güld.) ♂ Tunis 29 Maart. Teugels, wangen, oorstreek, kin en bovenkeel zwart. Vleugels bruinzwart (bij drie mannetjes van Nizza (Zuid-Frankrijk) is dit diep zwart). Staart wit met breede zwarte vedereinden, middelste paar pennen tot op de helft zwart; verdere boven- en onderdeelen als bij het ♂ van *S. aurita*.

Het ♀ van *S. stapazina* Temm. (Smyrna, April) gelijkt zeer veel op dat van *S. aurita*, maar onderscheidt zich daarvan door de grijsbruine keel, die bij laatstgenoemde geelachtig is.

Van *S. stapazina* Temm. op eenigen, zelfs korten afstand zeer moeilijk te onderscheiden is *S. deserti* Temm. die een paar malen in Groot-Britannië en op Helgoland is geschooten, en mogelijk ook in Nederland zou kunnen voorkomen. Ik wil daarom ♂ en ♀ dezer soort, zooals ze in mijne verzameling zijn, beschrijven.

♂. Fedjedj. Tunis, 3 Maart. Teugels, een streepje boven het oog, wangen, halszijden, kin en keel diepzwart; boven dit zwart loopt een smalle witte streep. Vleugels bruinzwart, de groote dekvederen diepzwart, de kleinere wit behalve aan de vleugelbocht. Kleinere vleugelpennen bij het lichaam grijsbruin met lichte randen. Staartpennen zwart met witte basis. Verder, op boven- en onderdeelen gelijk aan *S. stapazina* Temm.

♀ (dezelfde plaats en datum) Hier is al het zwart vervangen door grijsbruin, terwijl de fraaie hooge isabelkleur op de bovendeelen van het ♂ veel matter en grauwer is. Overigens geen onderscheid tusschen de beide sexen. (S.).

Muscicapa atricapilla (L.). — Zwartgrijze Vliegenvanger. Deze soort, die gewoonlijk in de allereerste dagen van Mei doortrekt, vertoonde zich in 1901 eenigszins vroeger; 24 April zag ik de eerste (2 stuks); zij was ook talrijker aanwezig dan in andere jaren. Ik telde 27 April niet minder dan elf stuks (S.).

Den 4^{en} Juni zag ik in mijn tuin te Doorn (Utr.) een exemplaar dat nu en dan in zwevende houding met naar beneden hangenden staart voor de schutting fladderde, om hiervan insecten weg te pikken (Boot).

Een paar heeft dit jaar gebroed te den Burg op Texel; ik zag ouden en jongen op de Steenen Plaats aldaar (Thysse: Lev. Nat. VI, 209).

Siphia parva (Bechst.). — Kleine Vliegenvanger. De Heer H. A. van Dam te Overschie (Z.-H.) zond mij een exemplaar dat volgens opgave 27 Sept. bij Voorburg (Z.-H.) zou zijn gevangen en eenigen tijd door hem in leven was gehouden. Het bleek mij inderdaad een oud ♂ van gemelde soort te zijn met roode keelvlak, maar het voorwerp had door verblijf in de kooi dermate geleden dat er aan geen praepareeren meer te denken viel. Het is toen door mij naar het Leidsch Museum gezonden om te worden gesceletteerd (S.).

Dendrocopus medius (L.). — Middelste bonte specht. Laatstleden Zondag (datum ?) was ik te Loenen o/d Veluwe in

*) Ik bezit exemplaren zoowel uit Tunis als uit Palestina; de wijfjes zijn volkomen aan elkander gelijk. Bij een ♂ van Jeruzalem 16 Maart, is de zwarte keelvlak uitgebreider dan bij meer westelijke voorwerpen (S.).

staat den middelsten bonten specht van zeer nabij waar te nemen. Zeer duidelijk viel nu het onderscheidende ontbreken van de zwarte knevelvlek op. (Hagedoorn. Lev. Nat. VI 209).

Aan de juistheid dezer waarneming valt niet te twijfelen. Het ontbreken van de knevelvlek is inderdaad een kenmerk voor den middelsten specht. Bij den grooten bonten specht valt die vlek sterk in 't oog. Zeer jammer is het intusschen dat de datum niet is opgegeven en dat evenmin is vermeld in welke localiteit, op welke boomsoort, enz. deze specht zich tijdens de waarneming ophield (S.).

Dendrocopos minor (L.). — Kleine bonte Specht. Deze vogel heeft, evenals het vorige jaar, wederom in den tuin van Artis genesteld, ditmaal in een wilgenboom in de onmiddellijke nabijheid van een der vijvers (Kerbert).

In de eerste dagen van Augustus zag ik te Voorschoten (Z.-H.) herhaaldelijk een klein koppeltje bonte spechtjes, 4 à 5 stuks en ik kon duidelijk zien dat er een paar zeer jonge exemplaren bij waren, precies even grijsachtig als ik ze in Artis kort na het uitvliegen waarnam. Ik meen hierdoor met zekerheid te kunnen aannemen dat er dit jaar onder de gemeente Voorschoten een paar kleine bonte spechten met succes heeft gebroed (Steenhuizen).

In een laantje van knoteiken vond ik (datum ?) te Loenen o/d Veluwe een nest van *D. minor* met 3 eieren die ik, daar ze sterk aangezet waren, heb laten liggen (Hagedoorn Lev. Nat. VI 209).

Alweer dus twee nieuwe broedplaatsen: Voorschoten en Loenen op de Veluwe. De kleine bonte specht schijnt zich inderdaad hier te lande meer en meer te verbreiden (S.).

Dryocopus martius (L.). — Zwarte Specht. 12 October werd een ♀ geschoten te Zuidlaren (Dr.). Deze vogel bevindt zich in mijne collectie (Duijzend).

Het is gelukkig dat wij thans eindelijk een bewijsstuk bezitten voor het, al is het ook zeer sporadisch, voorkomen van den zwarten specht in Nederland. Uit de nauwkeurig door mij geraadpleegde literatuur ter zake blijkt alleen dat de soort een paar malen in Gelderland zou zijn waargenomen, terwijl eenmaal een exemplaar te Groesbeek heet te zijn bemachtigd. Waar deze vogel zich thans bevindt, heb ik tot mijn leedwezen niet kunnen ontdekken (S.).

Cuculus canorus (L.). — Koekoek. Den 25^{en} Juni werd op Texel een zeer fraaie roestroode koekoek geschoten, die mij door den Heer Daalder is aangeboden. Het is een,

waarschijnlijk voorjarig, ♀ gelijkende op de figuur no. 3 van pl. 42 in deel IV van Naumann (nieuwe editie) op welke afbeelding de rosse kleur intusschen levendiger is; bij mijn vogel is die wat somberder. Dergelijke intensief roode koekoeken komen in Nederland niet veel voor.

Den 17^{en} October werd een jong ♀ geschoten op de buitenplaats Oud-Wassenaer te Wassenaer (Z.-H.), wat als een buitengewoon late datum mag worden aangemerkt. Tot dusver waren mij wel exemplaren bekend uit het laatst van September; maar geen enkel uit October (S.).

Cerchneis vespertinus (L.) = *Falco rufipes* (Besecke). — Roodpootige valk. In no. 274 van den zesden jaargang van het weekblad „de Nederlandsche Jager” wees ik, bij een uitvoerige bespreking van den torenvalk op de mogelijkheid dat te eeniger tijd de daaraan verwante kleine valk met roode pooten in Nederland zou worden gevonden. Hoewel dit roofvogeltje eene hoofdzakelijk Oost-Europeesche verbreiding heeft, is het toch meermalen in Engeland en in Schotland, op Helgoland en in Mecklenburg aangetroffen, zoodat zijne verschijning binnen onze grenzen nu of dan te verwachten was. Zoover ik weet was dit laatste tot dusver nog nimmer geconstateerd totdat ik onlangs daaromtrent zekerheid heb gekregen. Ik ontving namelijk van den Heer Beckers te Weert een roofvogel ter bezichtiging, welke door dien Heer reeds als *C. vespertinus* was gedetermineerd, en die mij bleek inderdaad een oud mannelijk individu dezer soort te zijn. De vogel is in Mei 1901 (omstreeks den 20^{en} dier maand) te Ell bij Weert (L.) geschoten, en bevindt zich in de collectie des Heeren Beckers.

Onze fauna is mitsdien weer met een nieuwe valksoort vermeerderd.

Voor hen die den vogel niet kennen mochten, een korte beschrijving. De vogel (♂ ad.) is bijna geheel fraai grijs; op den kop, om de oogen, in den nek en op den rug zwartachtig, op de onderdeelen lichter. Doordien de vederen der onderdeelen zwarte schachten hebben, komen deze deelen fijn gestreept voor. Langste vleugelpennen zilverachtig grijs met zwarte, glimmende schachten; dekvederen en kleinere vleugelpennen grijs als de rug. Staart zwart; de uiteinden der stuurpennen wat lichter. Schenkels, achterbuik en onderdekvederen van den staart fraai roestrood. Snavel roodachtig, naar de punt hoornzwart, oogkring en pooten rood, nagels licht hoornkleurig, zeer goed te onderscheiden van de zwarte nagels van den torenvalk (S.).

(Slot volgt).

SNOUCKAERT.

UIT ONS DAGBOEK.

1900.

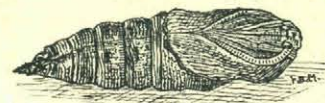
6 October. Herfstwandeling naar Oud-Roosenburgh. Verscheidene bladvormen verzameld om te spatten en te blauwdrukken. Hiertoe leenen zich o. a. uitstekend bladeren van stinkende Gouwe, welke uitmunten door schoone vormen en fijne nervatuur. Voor een liefhebber van zwammen is hier veel te genieten; dank zij den humusrijken bodem van dit oude, wilde stukje bosch groeien zij hier welig. Andere voortbrengselen van het seizoen zijn de kastanje's en eikels, waarmee de grond hier bezaaid is, de Amsterdamsche jongens, welke in den kastanje- en eikeltijd zulk een bron van ergernis opleveren voor de boschwachters in het Vondelpark, zouden hier hun hart kunnen ophalen. Walnoten zijn rijp. Op een takje zit een groene rups van *Amphidasis Betularia*, in mimeerende houding. Lisch heeft rijpe zaden. Als de grond hier niet zoo doorwoeld was met molsgangen, zou het hier, waar zooveel groote boomen groeien, een rijke vindplaats zijn van vlinderpoppen en andere overwinterende insecten.

24 November. Het geheele Vondelpark wordt bemest. Veel zangvogels (vooral vinken) in hulst- en coniferenboschjes. Enkele paardebloemen en madeliefjes bloeien nog.

1901.

13 October. Naar de veenlanden. Hop vertoont veel „kegels.” In de boschjes verbaasd veel spinnen. Van alles en nog wat zaden en bladvormen ingezameld.

9 November. Onder boomen, voornamelijk wilgen, populieren en linden, naar poppen gegraven. Deze tak van natuursport bestaat uit het uittrekken van het gras onder aan den stam, waarna dan op de opengelgde aarde en tusschen de wortels van het gras, de overwinterende insecten, zoo zij er zijn, bloot komen. Langzamerhand krijgt ook het gras verder van den boom af een beurt. Uit den aard der zaak zijn het dan meest de poppen van insecten, welke als larve op den boom hebben geleefd, diete voorschijn komen, doch ook vindt men uiltjes, overwinterende rupsen van allerlei gras-uilen, kevers (bijv. de tuinloopkever) waterinsecten (bijv. spinneude waterkevers) tot zelfs kikkers toe! Het puikje der vondst vormen dan altijd de *Smerinthus*-poppen, onder wilgen die van Sm.

Pop van een pijlstaartrups.

populi en Sm. ocellata (Avondpauwoog), en onder linden die van *Smerinthus tiliae*, waaruit in Mei en Juni de schoone forsche pijlstaartvlinder zullen komen, altijd als